

Vredništvo:

na Travniku št. 277. l. nadstr. (ene skrbni tudi na razpisiljanje lista).

Prejemajo se na plačilo vsakega meseca osemnatis tudi v nezlovenakom jeziku.

Plača se za vsako natano vrsto 5 sold., če se osemnatis samo enkrat natano, če dvakrat, 8 sold., če trikrat, 10 s. v. a. — Povrh tega še vsak krat 30 s. za štampolj.

Predlistek

za domače, slovenske in občne potrebe.

V Gorici, v petek 26. junija 1868.

Izhaja vsak petek.

Vrsta po postu pošiljanja na celo leto 2 gold., za pol leta, 1 gold. 50 s., za četrt leta 80 s. Kdor sam po-
šilja, plača se celo leto samo 1 g. 40 s., za 1/2 l. 1 g. 20 s., za četrt l. 70 s.
Navedena pisma in reklamacije naj se pošiljajo vredniti.

Poslanje listi se prodajajo v Gorici v bukvarnici v. Šeharjevi na Traval-
ku pa 5 soldov.

Pred našim pragom.

III.

Da so naši (?) deželni zbori, goriški, ljubljanski, graški svoje poslance za državni zbor volili, in da so izvoljenci na Dunaj šli, to je pregreha v principu, pregreha zoper solidarnost slovenske opozicije ter se da gledé na to, da so tudi Polajki, Moravci in Tiroljci tako storili, še nekako opravičevati, kajti tega so zbori, a ne izvoljenci krivi; poslancev krivica se je začela v zboru dunajskem. Ne v tem, da so šli, ampak v tem da niso šli (iz zbora državnega), je napaka. Tako slišimo nekatere govoriti. Ko so videli, da je dualizem brez njih dognana reč, ko so zapazili, da negre v zboru nič kaj po godu, zakaj ga niso zapustili?

Prav! O kateri priliki pa bi bili imeli iti proč? povejte nam! Ali morda takrat, ko so se glavne državne postave obravnavale? K čemu? snj zaradi solidarnosti s Čehi tisti čas že razdrte ni bilo treba izstopati jim; kar so pa tiče golega načela narodnosti, na katero so imeli naši gledati, niso mu to postava sama na sebi nasprotno. Ali morebiti takrat, koso se verske postave razpravljale? Ta je pa že druga, ta. Narodnost se ni nikoli toliko mlatila v zboru, kot verstvo; veliko večja nevarnost je žugala katoličanstvu, ko narodnosti. Spodobilo bi se pa bilo, da bi bil takrat zboru prvi hrbet obrnil sloveči pater Greuter, za njim drugi kato-

liški Tiroljci in Polajki, polje že le naš gosp. župnik Pinstar, za njim Toman itd. Drugo priliko za izstop ne vidimo, ako imamo namreč to za dokazano, da je bil dualizem že poprej narejen, predno se je zbor na Dunaji snedel.

Kaj pa bi bil izstop naših poslancev pomagati nam samim, kaj Hrvatom in Čehom? Da bi Hrvatom to nič ne bilo pomagalo, je očitno, od kar seče med nami in njimi pisana—Litava. Čehom? Čehom pa že, Čehom! Podpiralo bi bilo to res opozicijo njihovo. Da pa vidimo, kako trdna in zdatna bi naša podpora bila, pogledimo in preračunimo, koliko naših poslancev bi bilo lahko izstopilo. Dva Stajarca in 4 Kranjci; Čerke, kateri je rad na Dunaj šel, in tudi z ozirom na goriški zbor, bi bil težko izstopil. Če bi bil pa on sam ostal, bila bi že razrušena solidarnost med poslanci, in ne, da bi tak šepasti izstop komu imponoval in komu Jruzemu kaj pomagal, še smešcu bi bil in škodljiv, ker bi needinost zastopnikov slovenskih še bolj razkrival, ko včasih nesloga o glasovanju. Pomoč bi torej bilo to Čehom res, toda pomoč z slonijeno roko in nogo. Pa tudi ko bi bili vsi naši šli, verjamite, da bi Čehi ne bili dosegli trohice ni več, ni manj, kot v svojem času brez nas dosežejo.

To pa, da so vsi Slovenci ostali, in da so tudi drugi opozicijski poslanci v zboru ostali, v tem je

Podlistek.**Zvezdar.**

(Posl.-ab-)

II.

V zvoniku cerkve sv. Gudule je bila enajsta ura. Resno in slovesno so podonevali in zgubliali se udarci po tihí noči. Bruseljsko mesto je spalo. Glasovi svete melodije so se zibali po zraku, kakor da bi uri, ki je stekla labudovo petje pelj. Bila je muzika (v stolpu) ki jo je ura sama Horam na ples z ubranimi zvonovi igrala.

V poslanji starih brabanskih vajvodov so majhina vratca na tečajih zaškripala. Visok človek, zaviti v konjski plašč je stopil ven na prosti kraj, kjer je zdaj park na „place Royal-i“, (na kraljevem trgu). Človek je hitro stopal — ostroge na visokih botah (črevljih) so mu močno rožljale — iz zgorenjega boljarskega mesta po Madalenini ulici v dolenjo obrtno mesto, in je prišel na veliki trg, po katerem je svetovavnica svojo velikansko senco razprostirala. Trg, ki je bil po dnevi ves živ, bil je zdaj zapuščen. Le veternece okoli visoko molečih poslopij so v časi zaškripale.

Zdaj se je zgubil mož za svetovavnico. Kjer je vodomet z bruseljskim znamenjem, se je ustavil, kakor da bi se hotel razvedeti. Potem je šel na ravnost proti ozki visoki hiši, ki je bila vsa v senci skrita, in je močno s trkalcem na vrata potrkal. Kmalu se je oknice nad njimi odprle, in nekdo je z debelim glasom po-
prašal:

„Kdo se je predrznil počitek mirnega moža

motiti, ko noč na dvoje deli svoj krog, in ko nikdo ne čuje, nego hudodelnik ali siromak?“

„Mož, pustite me noter.“

„Noter“? je godrnjal tisti, ki je bil na oknu, ter prikazala se je počasi kosmata kapa, in potem glava skozi okno. Gospodar te glave pa se ni zdel zadovoljen s tem, kar je videl, in je rekel:

„Kar vidim, ne daja mi srčnosti. Vi ste vojak, kakor se mi zdi. — Zakaj se bojite belega dneva, pa pribijate sem o polnoči?“

„Pri moji veri! Vi ste mož polen suma, odgovori vojak. Odprite; mene je poslat namestnik, in naj vam velja viteška beseda.“

Poznalo se je na glas, da je bil vajen zapovedovati. Kosmata kapa je izginila, okno se je zaprlo. Zapah je zaroštal, duri so se odprle in visok, suh mož s svetilnico v rokah je stopil na prag. Mož je obrnil svetilnico tako, da je padla luč na obraz pomočnega obiskovavca in rekel, ko ga je dobro pogledal:

„Za Boga, namestnik sam! če me oči ne varajo.“

„Tiho! peljite me v vašo sobo.“

Soba, v katero je mož Maksa Emanuela peljal, je bila polna čudnega orodja, hieroglifskih (podobopisnih) tablic, nebovidov, globusev, foliantov.

Knez se enkrat po sobi ozre pa pravi:

„Slišal sem, da Vi znate brati v zvezdah osodo umrljivih? Ako so Vam, svitli knez, povedali, da se jaz že veliko let z nar veličastnejšim znaustvom, kakoršno je brez dvoma astrologija (zvezdarstvo) po noči in po dnevi, ko čujem in ko bdim, pečam, so vam rekli, kar je res. Pa Bog me varuj, da bi jaz trdil, da hočem njegove večne nasvete razlagati — zaničevavcem in pregrešnim na smeh.“

menda tudi narvea solidarnosti, katero bi morali imeti ceniti zlasti tisti, kateri se vedno na solidarnost sklicujejo. Da jim vendar ni po volji, se izvira od tod, kar jim za razlogo in za to, kar *djanjski je*, ni mar, ampak le za zanikanje na vsak način. Tudi v tem ne poznajo solidarnosti, da njih kritika sploh samo Svetea in k večjemu še Tomana obdeluje. — Trditij kaj, pa ne vedeti zakaj in ne znati navesti dokazov; zahtevati kaj, pa ne imeti pred očmi določnega konca in cilja (*respice finem!*), ni možno.

Tretje očitanje, katero se večkrat sliši, je *nedoslodnost in oportunitatnost*. Doslodnost v avstrijski politiki je že skoraj nadčloveška krepost. Ne le politika v krogu istega sistema, temuč sistemi sami so pri nas tako prokucujejo, da ti prajrati še celo slavne državnike v kozji rog vganjajo. Bodi človek še tako dosleden, kedar se ti čez noč tla, na kterih stojiš, vdorejo, kedar ti nepričakovan vihar vso faktorje, s kterimi si računil, razpihne, z Bogom doslednosti ti in tvoja logika plavata po zraku. Po naših mislih ni nikomur zamoriti, če je prisiljen večasih lavirati in če zapade nehoté oportunitatnosti. Oportunitatna politika — pa glode *sredstev*, a ne glode *principov*, so ve da — ima vsaj to dobro, da ne dela na škodo prihodnosti, da je ne kompromituje, ampak da jo pušča glode na bistvo odprto. Sicer pa smo svoje mnenje zastraan oportunitatne politike že izrekli v sestavku „Gorica“, govoreči o tukajšnjih Lahih, kterih poslanec, da memogredo omenimo, z družimi italijanskimi poslanci vred je tudi oportunitatovec. — Ni vselaj heroizem ne, roči: *Si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae*. Tako govori lahko, če hoče, kak zasebnik kot individuum, a nikakor zastopnik narodov, kteri je pooblaščen, da pred vsem naroda življenje hrani in brani, ne pa, da mu svojevoljno pogin dekretuje, pogin v tem zmislu, da pomaga z nepremišljenim vporom, z doslednostjo ad absurdum držečo valiti na-nj silo, ktera mu narodno bitje tlači in mori. Kakor ni niti smešno, nitineumno, da nosimo po zimi plašč, po leti pa lahko sakujo, tako tudi ni napačno in progrošno, ako deželni in narodnosti svoji pomagata, kakor okolščine nanesajo,

Ko je zvezdar to govoril, je vsako besedo resno, odmerno in svečano izustil, kakor so odmerni urini udarci. Noben raz v obliži se mu ni gnil.”

Verjamite mi, da nočem zavoljo puhle radovednosti vaše umetnosti poskušati,” je rekel Maks Emanuel. „Vašna je osoda mojega prvorojenega, vašinejša morda, kakor bi mogli Vi razumeti. Zatorej želim, da bi njegove osodo v zvezdah brali.”

Maks Emanuel sede na usnjat naslonjač. Spoštljivo gologlav je stal zvezdar pred njim, so ni gnil. Pa na obrazu se mu je poznalo, da v ujem ni bilo počaja, ter začne vnoču govoriti:

„Nespametneži! Nič ne iztubtajo tisti, ki mislijo, da bodo stvarnika strahovali, in njegove sklepe, ki so od vednosti, v premikauji zvezd brali, kakor se berejo zakoni kuczov tega sveta v zakonikih. Pravi zvezdoznanec rabi svojo umetnost le kakor ščit proti zvižaji ljudi, pa proti svojemu slabemu poželjuju. Ne osode nepremenjljivo, ampak le slabe znamenja *) je Bog ljudem v svarjenje na nebeški obok z večnim prašom od vekomaj zapisal.”

Zvezdar na to omolkne. Oba sta bila dolgo časa tiha, ker je bil tudi knez ves zamišljen. Potem reče Maks Emanuel:

„Ako sem Vas dobro razumel, kaže vaša umetnost samo, kaj bi se v primernih okolščinah slabemu

*) Nekričanaka vrača, da se more bodočnost iz zvezd brati, je bila ta čez zelo razkritjena. Tudi Maks Emanuel je imel to napačno vero.

zdej lakoj, ndej tako; če ne kakor bi rad, ndej kakor ja kolikor narvea.

Državni zbor

je 24. t. meseca nehal; odložen je za zdaj do 1. septembra t. l. V drugi polovici avgusta (okoli 20.) se sandejo menda deželni zbori.

O delavnosti zbornice poslednji čas imamo le male povedati; delalo ste le, kar ste morale; vidilo se je jima, da ste že jako vpehani. *Gospojaka zbornica* je potrdila brez dolzih debat vse finančne postavke, kakor so ji bile došle iz spodnje zbornice; v cni sami seji je razpravila 13 načrtov. *Poslanska zb.* je pospravila nekatere nezanimive reči. Samo nekaj naj omenimo, kar nas Primorco zadeva:

O prošnji *istorskih* občin, da bi se pri uredbi *istorskih* gimnazijev tudi na *slovenski* jezik obzir jemal, je 20. dne t. m. poročal dr. Pajer v imenu peticijskega odbora tako-le: Prošnjiki dokazujejo, da v Istri tudi Slovani prebivajo, zato naj se po §. 19. osnovne drž. postavke pri prenarajanji *istorskih* gimnazijev tudi na njihov materni jezik pristojno gleda. — Ker se ta zahteva popolnoma vjemá z določbami omenjene osnovne postavke, in ker se pri prenaradbi gimnazijev pristojno izraženim željam posameznih narodov ima brez vsakega ugovora zadostovati, tedaj stavi peticijski odbor ta-le nasvet: Visoka zbornica naj sprejete prošnje izročiminstertvu za nauk in bogočastje, dasec bo na-nje oziral. — Ta predlog je zbornica sprejela. Radovedni smo zdej, pravijo „Novice“: ali bo §. 19. kaj več kakor — črka na papirji? *

Ogled po svetu.

Avstrija.

Zlata Praga obhaja v 36 dneh že tretjo izredno svečanost. Že zopet je vse živo na kolodvoru in po ulicah, že zopet gromoviti „slava“: *došlo je Nj. vel. prave cesar!* V nedeljo 21. t. m. že o 5^{1/2} u. zjutraj je pridrdral posebni cesarski vlak na praško postajo. Čakali so tu Nj. vel. vsi razni načelniki in obilna množica ljudi. — Ob 10^{1/2} u. dop. se je odpeljal cesar s Hradšina k novemu mestu (v novem mestu), ki so ga tisti dan v pričo Nj. vel. *blagostovili in slovesno odprli*. V ta namen je prišel namreč cesar v Prago. Novi (4.) most čez Veltavo se bo klical Franc Jožefov most, ulica pa, ktera tje drži, Elizabetina. Župan praški, dr. Klaudi je ogovoril cesarja po česki in po nemški, tudi Nj. vel. so blagovolili v obeh jazykih odgovoriti. Politične pomembne sista imela ta govora. — Prišli so z

človeku vtegnilo pripoteti, ali kaj bi ga včaslega čakalo, ne pa, kaj se bude nepremenjivo godilo.”

Dobro ste razumeli, slavni gospod. Vi bi bili dober učencec, ako bi se hoteli temeljaa moje vednosti naučiti.”

Na knezovem obrazu se je pokazal nasmehek, pa je koj izgnil; potem resno roče:

„Vi bodete skušali zvedeti osodo mojega prvorojenega Koliko časa vam je treba?”

Kakor je, svitli knez! Ako mi poveste na tanko njegovo rojstvo uro in minuto, xvem osodo njegovo do jutro.”

Poslušajte: Rojen je bil ob eni uri, 20 minut po polnoči, 28. oktobra 1692 na Dunaji; bil je potek. Ravno sem bil potem ko sem še bil trdnjavo Huty obeede otel, v Bruselj prišel, ko sem veselo novice dobil.”

Zvezdar je zapisal in pisalo odlozivki pravi, da ste mi vse na tanko povedali, s tim si prihranil veliko časa in truda. Jutro Vam povem, svitli knez, česar želite.”

Prav, pridem tedaj jutro po noči ob isti uri, da zveč, kaj pravijo zvezde. Pa molčite, in zanesite se, da se Vam zahvalim, kakor se knezu spodobi.”

Zvezdar molči. Zdel se je živa skrivnost. Molče je vzal svetilnico in je svetil gostu po stopnjicah.

„Knezove stopinje so se po ulici zgubile. Bila je ura ravno polnoči, ko je zvezdar vrata zapahnil.—

Nj. veličanstvom tudi nadvojvoda Albrecht, ministerstva predsednik knez Anersperg in druga velika gospoda. V ponedeljek zjutraj je došel tudi dr. kancler baron Benst. Kakor je navada, kedar kam pride, ogleduje cesar v Pragi mnogotere reči, obiskuje veselice, ter sprejema ne le raznotere urade in korporacije, temuč je odločena tudi ura za privatno audienclje.

Ali vse to je malo važno memo politično pomembno, ktera se cesarjevi uazočnosti v Pragi podtika—gro namreč za porazumek s Čehi. Povedala je že poprej ehkrat „Dom.“, kaj Čehi hočejo; oni hočejo, da naj pripozna cesar njihovo državno pravo, pravo korone česke, kakor je priznal lani staro; l. 1848 popravljeno pravo korone sv. Štefana na Ogorskem. Sedanja vlada dunajska pa hoče, da bi Čehi dualizem in sedanjo cihlajtansko ustavo priznali, in še le potem naj bi se jim obširna avtonomija dovolila, toda le med mejami glavnih državnih postav.

To dvoje zahtevanj pa je drago družemu nasprotno skoraj kakor noč in dan. Blagor srečni misli, ktera ti nasprotji poravna. Dosedaj ni še ni duha niti sluha, ali, kakô in na kaki podlagi pogajanje napreduje.*)

Iz Ljubljane pišejo „Novice“: O. kr. ministerstvo kmetijstva je uaznanilo to dni družbi kmetijski, da konec tega poletja hoče poklicati poslance kmetijskih družeb na Dunaj v posvôt zaradi mnogih kmetijskih zadev.

Tukajšnji „odbor za železnico goronsko“ je v zboru nedeljskem enoglasno sklonil, gosp. dr. Tomanu pokloniti zahvalnico za njegov veliki trud in sijajni vpeh o tej za našo deželo velevažni zadevi.—Dozdaj še nisimo slišali nikogar, da bi ne bil vesel te železnice — razun Lohningerja v zbornici poslancev in pa dopisnika „iz desnega brega Save“ v „Slov. Nar.“. Lohningerja je povedal dr. Toman sam, kar mu je šlo — dopisniku „iz desnega brega“ pa, čeravno mu je že samo vredništvo „Slov. Nar.“ z drugim glasom dementi dalo, morajo „Novice“, ki se že več let potozajo za to železnico, svojo povedati. One ne morejo molčati o tem, da se železnica, ki je sročna naši deželi, v blato gazi s piškavimi razlogi; one ne smejo molčati, da se tako nesramno napada dr. Toman, ki nam je pridobil to železnico tako hitro po nevtrudljivi delavnosti skozi mnogo mesecev. Dopisnik „iz desnega brega“ je preočitno pokazal princip, da nič ni dobro, če tudi je najbolj koristno deželi, kar koli počne dr. Toman in sicer poslanci naši! Da ne sme iz tanke preje biti, kdor se vstopi na javni oder, to je gotovo; „wer da baut auf offenen Strassen, muss die Leute reden lassen“, pravi nemški pregovor; tega je dr. Toman, kakor vsak drug, že dolgo vajen; ali poštenost zahteva, da se hvale, kar je hvale vredno in graja le, kar je graje res vredno, omika pa zahteva, da je beseda vsigdar spodobna. Sploh zahteva „viteštvo“, ako kritika prestopi iz stvari na osebo, to je, da pisatelj napade osebo z imenom, da tudi napadnik sam sebe imenuje, da napadeni vé, kdo ga kliče na duševni dvoboj. Okô v okô, a ne zavrtno! O osebnih zadevah ne velja se z nimbusom naroda zakrivati. Posamesni glasi niso „narod“. Veliko občin na Goronskem je odločbo prosilo za železnico na Goronskem, in ker gro dr. Tomanu hvale, da je največ pripomogel v to, da se jim je prošnja spolnila, zato more pač dr. Toman reči, da ima narod za sabo, a ne pisatelj „iz desnega brega“, ki je organ morebiti le kakega poštarja ali kakega oštirja.

Vnanje države.

Na Srbakem so bile preteklo nedeljo volitve za skupščino, ktera ima voliti (2. dan prih. meseca) novega kneza. Izid volitev je ngoden kneževiču Milanu, tako, da prav za prav volitve ne bo, ampak snide se skupščina le, da glasovaje potrdi Milana, kateri velja po občnem mnenju že za izvoljenca. Milan je došel že v Beligrad ter se mu streljali o prihodu, kakor pravemu knezu. — Karadžordžjevič, na kteroga lani sum,

*) Po novejših sporočilih so bili pri cesarju na kosilu razun družih velikašev tudi trije naj imenitnejši prvaki českih narodnjakov: Palacky, Rieger in Klam Martinec. Nj. Veličanstvo se je dolgo z njimi pogovarjalo. Tudi z dr. kancler bar. Benstom sta imela Palacky in Rieger dolgo pogovornje; pravo pogajanje pa da ni bilo to. „Politik“ trdi, da po cesarjevem odhodu stojé Čehi tam, kjer pred prisidom Njihovim, namreč na stališči svojega „državnega prava“ Vr.

kakor da bi bil on v zvezi s zarotniki zoper rajno kneza Mihaela, protestuje zoper tako podtikanje.

Dopisi.

Od Šočkih bregov 12. junija (Stan polja in javnega življenja). — Hladen dež, ki je po malem skoz več dni padal, je napojil enmalo suho zemljo in do kmetovo zopet podprl. *) Trta, dasiravno ni bil les o obrezavanji nič kaj lep, zarodila je vendar lepo in bogato, da je čudno. Pa kaj, ko nam že zopet bolezen veselje kali. Turčica, pšenica, sočivje se lepo popravlja, akoravno je bilo zaradi suhote že vse priklnilo.

Kakor v naravi, ktera nas zdaj z upom in veseljem navdaja, zdaj zopet z groznostjo napaja, tako spominja se tudi politično in vse javno naše življenje. Človek si misli: no zdaj bo pa vendar bolje; ali kaka nepričakovana slana hipoma popari naše nade. — Svoboda! svoboda! vpijejo vsak dan;—kje pa je ta ljuba svoboda? Namenil sem se bil, že neki dan iti jo iskat se svotilnico, toda spomnivši se, da je ne najdem, opustil sem iskanje. Sumo v enem oziru naj mi bo dovoljeno, opreti in uklicavati se na toliko hvalisano svobodo. Kot svoboden državljan naj smem namreč vprašati. Kako je kaj s svečano zagotovljeno enakopravnostjo gledé rabe in voljave jezikov v javnem življenju? Doklej se bodo pošiljali Slovincem javni služabniki: uradniki, odvetniki, notarji, zdravniki, kateri našega jezika ne znajo?—Godi se, da mora aktuar v uradnjah, kteremu je poštenje i premoženje državljanov kaupano, tolmača rabiti, da ljudi izprašuje in prikljuje; i kar mu tolmač (kteri znabiti sam dobro slovenski ne zna) reče, po tem potle—sodeč kakor slopec o barvah—razsodbo izreče. Pa denimo tudi, da tolmač oba jezika dobro zna: razume li on vsakrat popolnoma vprašanje sodnikovo, preutavi ga kmetu natančno in pravilno? Ni li morebiti pristranski, ker temu ali unemu prijatelj ali nasprotnik?—To naj presojuje družji.

Godi se pa tako ne le v uradnjah, tem več tudi pri nekterih naših odvetnikih. Odvetnik trd Lah, mož, ki ga potrebuje, trd Slovenec: kako se hočeta razumeti? Se ve, da po tolmaču, pa kakšnem? Takem, kakor se mnogokrat „šlibarji“,—po spridenem Slovincem ali spridenem Lahu. Oba lomita slovenščino, da se Bogu smili!

Kaj pa še le zdravnik, kteremu je na milost izročeno nar dražje blago—zdravje, življenje naše? Kedar je poklican k bolniku, kako se z njim razgovorja, kako more izprašati nadrobno vse okoliščine, ktere so vzrok i začetek bolezni? Kaj čuda tedaj, da zdravi plućnico za urzlico ali kaj vem kaj?

Tako se še zpiraj godi pri nas vkljub ustavi, svobodi i enakopravnosti. — Državni zbor, namesti da bi bil zboljšal sto družih reči—poprijel se je konkurdata in se tako dolgo z njim boril, dokler ga je enmalo skrhal. Mislite pa, da bode to državljansom sploh kaj pomagalo? Bode li šole po novem kopitu osnovane našim ljudem več koristile in jim manj stroškov prizadevale, nego po dosedanem! Bomo videli!

Spreminjajo se po gostem sistem i ministerstva, a mi smo, kar se tiče obveljave narodnih naših pravic, vedno v istem stanu. Zadnji up tukajšnjih stanovavcev je še nova politična i sodnijska organizacija, (ktera se ima s 1. julija (?) začeti) i pa prihodnja sejna doba deželnih zborov (kteri se bodo neki začeli v drugi polovici avgusta meseca). Če še po tem nič ne bo—potle pa pomagaj Bog! **).

Knežan.

Iz Mirna. — Dopisnik s Tominskega (10. junija) naznanuje v zadnjem listu „Demovine“, da tukaj v Mirnu ena nora—ali ena hudobna—ženska biva, ktera je tudi ondašnjim ljudem že veliko žalega storila s tim, da neumnim—tedaj ne pametnim—ženskam v glavo zabija „da je zamaknjena in da vse ve.“ itd.

Da tukaj v Mirnu „noro prerokinjo“ imamo, je res. Res je pa tudi to, da ji tukaj nikdo nič ne ver-

*) Žal Bog, da se ne morejo vsi gorški kraji tako hvaliti. Suša—ker ni bilo vse zimo in pomlad zdavnega dežja—tuga pokončati po južnejših krajih nato deželo vse pridelke. Kras je posebno v hudi stiski. Nar večo skrb dela zdaj proskrbljenje živine. Vr.

**) Bog bo pomagal, če si sami pomagamo. Jez bi lahko sto reči naštel, v kterih bi si naši ljudje lahko sami pomagali, v narodnih in materialnih ozirih. Vr.

jame, zunaj njene sestre in neke ravno tako zabite sosede.

Gospod fajmoštor so jo večkrat resno opominjali, da naj svojih neumnosti ne vganja, pa vse je bilo bob v steno. Ker so videli, da ni pri njej nič opraviti, so začeli ljudstvo očitno z leop od nje odvracati, posebno ob shodih pri „svetih stopnjicah“ na Gradu, da naj neamni ženski nič ne verjamejo, da so ji v glavi moča, da poleg neumnosti je tudi dobiček k prerokovanju nagiba, ker ji brezpametne ženice polno calice in jerbace nosijo, — da naj doma svoje duhovne poslušajo, kateri so od Boga poslani, sveti evanĝeli oznanovat, pa no ženak. —

Svetni pravici je bil tudi neki gospod iz Trsta — iz Trsta nar voč neumnih k njej hodi — naznanil, da je ta čudna „prorokinja“ njegovi gospej ono tako komato povedala, da je med njima razprtije napravila. Sodnija je gospod fajmoštra vprašala, ali babišče res kaj ve. Na odgovor, da so ji v glavi moča, kakor jo res, in da ima le storjeno misel — (fikano idojo) — da res kaj vé, je sodnija omolknila.

Kaj hočeta gospod fajmoštor in gospod župan še storiti, ako cesarskih pravica molči? Kaj more pa tudi pravica neumnemu babišču storiti; kaj bi delala v zaporu?

Gospodje duhovni pa naj svojim vernim oznanijo, da ženska je — ženska —, in da ni treba cukra in kavo, brusik in masla v Mirov nositi, pa bo dobro.

A. L.

Čirkijanski se nam sporoča, da je prišel, ko so bili tam Nj. eksc. naš milostljivi knez — nadškof, pozdravit jih prvi njihov pobratim, prč. gosp. kanonik J. Novak iz Ljubljane, ljubljence kranjske in goriške duhovščine in vseh, kateri ga poznajo. Zbrala se je okrog prečastitih voljakov v Cirknem razen naših tudi častna straža 14 kranjskih duhovcov, katerim ni pretežaven ne hrib ne dol, ko gre za to, da se pridejo poklonit prevzvišenemu rojaku. Bili so to 3 lepi dnevi, ko so se izredna sveta opravila vrstila z najprirodnejšimi izkazi duhovske in osebne pobratimije.

Domači novičar.

(Dr. Al. Visina) appellac. svetov. ostane sa župana v Gorici do konca triletno svoje dobe (t. j. do junija meseca prihodnjega leta). Tako je rešilo Nj. veličanstvo dotično prošnjo goriških meščanov, o kateri smo v „Dom.“ že govorili.

(Velike vojaške vojs) bomo imeli. prihodajo jesen pri Gorici (zberajo se 3 polki infanterije, 1 bat. lovecov 2 eskadrona husarjev in primeren oddelek artiljerije.)

(V Fari) blizo Gradišča (v Lahi) je ubil nek sin svojega očeta, s katerim sta dalj čaka v prepiru živela.

(Prezv. knez — nadškof) so prišli, končavši za letos višepastirski obhod, v torek 23. t. m. ob 11¹/₂ u. dopoldne zdravi domu v Gorico.

(G. Nikolaj Tessari), profesor na c. k. viši realki v Gorici, je imenovan za vodjo na nižji realki v Roveredu; v Gorico pride iz Rovereda g. Jak. Merkaj (Goričan).

(Za svetovovca pri c. k. okrožni sodnji v Gorici) sta imenovana učelino — sodn. svet. v Rovinji g. Juri Brusič (kateri je sam prosil za prestavo), in namestnik državnega pravdnika v Gorici, g. Jož. Zanković.

(Za fajmoštra v Rihemberku) je predložilo c. k. namestništvo v Trstu gosp. Ivana Čer-a, dosedanjšega vikarja v Libušini.

(V Lokavcu za vikarja) pride č. g. Ant. Šfligjo, sedanji kooperator na Placuti v Gorici.

(Č. g. Ant. Marković), kooperator v Ogleji, gro za vikarja v Beljan (v trškiški dekaniji.)

Književnost.

Prišel je na svetlo: „Cvetnik slovenske slovesnosti“ Berilo za višje gimnazije in realke. Sestavil Anton Jančič, c. k. profesor na viši realki v Celovcu. Drugi,

vse predelani nasti. V Celovcu, 1868. Natisnil J. Blaznik v Ljubljani. V založbi sestavljalčevi. — Ta lepa knjiga je popolnoma to, kar pravi vrli, nevtudljivi pisatelj sama v predgovoru tako le: „Pričujoča slovenska anthologija: „Cvetnik slovenske slovesnosti“ imenovana, obsega v skrbnem izboru in v lehkem pregledni sestavi bogato nabiro zabavno — podučnih izdelkov na polji domače književnosti v vezani in nevezani besedi, in je namenjena v dušno zabavo vsem prijateljem lepoznavskega berila, posebno pa odrasli slovenski mladini v viših učilnicah. Vodilo pri razrodbi gradiva so mi bila enaka dela v drugih jezikih in posebno večer učnega načrta za avstrijske gimnazije in realke, kateri zahteva, da se mladina v viših razredih po prikladnem berilu seznanji z najboljšim književnim delom domačih pisateljev. Lepota vnanje oblike v soglasi z mikavim, um in srec blaživim zapopadkom mi je bila pri izbiri vedno pred očmi; ker pa je oblika še v mnogem domačem spisu močno omahljiva in nedosledna, vrvnal sem besedo, kjer in kolikor mi je bilo to mogoče, po tirjavah sedanje, najbolj navadne slovenske pisave. Ker je knjiga posebno šoli namenjena, bila je sem ter tje tudi kaka preuredba v besedah ali okrajšava neogibno potrebna. Ne dvomim, da mi priterdi v tem oziru vsak umni odgojitelj; v svesti pa sem si tudi, da mi to ne bode v zamero pri nobenem pisatelji.

Da so slovenska mladina tudi s teorijo pesmarstva nekoliko seznanji, dodal sem v „vvodu“ kratek poduk o najnavadnejših pesniških izdelkih. Tako opravljen naš roma „Cvetnik slovenske slovesnosti“ med slovenski svet, da ogreva mladini srec za milo domovino in sladko materino besedo!

Živo priporočamo to knjigo ne le samo tem, ki jim je namenjena, temuč tudi posebno učiteljem slovenskih ljudskih šol in sploh vsem Slovincem, ki se hočejo po kratkem potu seznaniti z domačim slovatvom in videti, kako lep, gladek in mil je naš materni jezik.

To priporočbo „Učit. Tovarša“ podpira na vso moč tudi „Dom.“

(Nov belotrističnik.) Vredništvo „Slov. Glasnika“ daja na znanje, da bomo imeli v kratkem času zopet lepoznavski list in sicer po zmnoznejši (?) roki vredovan. — Ob enem prosil tudi, naj bi se mu plačali zaostanki za katerih voljo je „Glasnik“ prenehaj, pa tudi zaostanki za „Cvetje“ in „Cvetnik“ slov. slovesnosti.

Drobtince.

„Čudna smrt tiča štravsa.“ Veliko si prizadevajo po naših krajih za slovensčino i za izobraževanje mladeži. — Ali, žalibog, v neki vasi poje še zmiraj tisti ptiček, kterega je že Noe v svoji barki o vesoljnem potopu imel. —

Čudno sme hljuje se, mi je pripovedoval nek starček iz *, kako da je gosp. X lepoglasni naš jezik pačil govoreč tako-le: „Ta člank je vakurat glih tak, kukar tist teč štravs, ka je šu s...t za kap's: — je utoknu glava v čom, — pride paur spalina, mu da pod kalina, jenuj je bil prač; ija — ija. — Čudna smrt je zadela vbojga tiča štravsa od pantiljestga paura, do je ta nadovžna žiban kule n. usmilenu da smri' ubia.“ —

Zalostno je, da celo učniki tako neubetani jezik mlatijo. —

V „Zukunfti“ od 23. t. m. oznanja sedanji njen vrednik dr. J. P. Jordan, da odatavljeni poprejšnji vrednik g. L. Leskovec ustmeno in pismeno razglasa, da je „Zukunft“ pod novim vredništvom „officiozen“ list. — G. Jordan določeno trdi, da to ni res, ter tirja, naj g. L. to dokaze.

(Nekdo pozna po obrazu in petji in — še po čem družem še družih „Leskovec“ na Slovenskem. Vr.)

Borsni kurs 24 t. m. Metall. 57:10; narodno posojilo 63:—; London 115:75; adžjo srebra 113:25; cekini 5:52.

Loterijske številke. V Trstu 24. junija 43, 84, 59, 63, 99. — Na Dunaji 17. t. m. 67, 66, 3, 99, 59.